

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. III. Eadem opera Galeno in libri alterius inscriptione commodata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

la, quoque in morbo affecta sit. Ergo non Περὶ πεπονθό-
 τον λόπων, sed περὶ διαγνώσεως, vel διαγνωστικῆς μεθόδου
 τῶν πεπονθότων λόπων inscribi in libri debuerunt. Hincque
 etiam non immerito aliquis suspicetur, mutilatum eadem
 ratione Philoponi locum illum, quo Galenum citat, ac sic le-
 gendum; ἐν τῇ διαγνωστικῇ μεθόδῳ τῶν πεπονθότων τόπων.
 Nisi potius dicendum est, hunc non nisi priora tituli verba
 brevitatis causa posuisse, quod satis ex hoc initio, opus
 istud Galeni singulare designatum putaret.

C A P U T III.

*Eadem opera Galeno in libri alterius inscriptione
 commodata.*

Uspicor & titulum libri Galenici, Ὅτι τὰ τῆς
 ψυχῆς ἢ ἐπιταί τῇ τῆ σώματι κέρως. Quod animi
 mores sequantur temperamentum corporis: non
 esse integrum. Quis credat Galenum virum
 spectatæ probitatis & prudentiæ, & quod ca-
 put est, in libris philosophorum, atque in primis Platonis non
 perfunctorie versatum, id sibi argumenti usquam propo-
 sisse ad scribendum, quo maximum universæ moralis di-
 sciplinæ principium, liberum scilicet arbitrium, unaque
 philosophiam funditus iret eversum. Nam si mores animi
 simpliciter & citra exceptionem nativam corporis indol-
 lem ac temperamentum sequuntur, non video quid pro-
 sint præcepta sapientiæ, & leges quæ corporis naturam mu-
 tare non possunt. Frustra Socrates ad amicos Zopyrum
 irridentes physiognomonem, quod se hebeti ingenio, &
 libidinosum pronunciasset, emendatam sibi philosophiæ
 studio naturam dixisset. Frustra Cicero in lib. de Fato, de
 altero philosopho scriberet: Stilponem Megaricum philoso-
 phum,

phum, acutum sane hominem & probatum temporibus illis accepimus. Hunc scribunt ipsius familiares & ebriosum & mulierosum fuisse: neque hoc scribunt vituperantes, sed potius ad laudem: vitiosam enim naturam ab eo sic edomitam & compressam esse doctrina, ut nemo unquam vinolentum illum, nemo in eo libidinis vestigium viderit.

Præterea uniuscujusque non voluntas & propositum, sed natura esset laudanda, nemo autem puniendus esset, quippe naturali corporis habitu omnes in bonum vel in malum trahente. Denique ad mores hominum formandos non philosophus, legislator, censor, aut quivis alius vitæ magister, sed medicus tantum adhibendus esset: qui idoneo victu atque etiam medicamentis, quodcumque esset immoderatum in corpore, ad justum temperamenti modum & normam revocaret. Quæ omnia cum absurdissima sint, ex illo autem effato ita simpliciter prolato sequantur, non est putandum, quicquam ejusmodi Galeno prudenti & acuto viro in mentem venisse; aut sic, ut est in vulgatis editionibus, titulum ejus libri posuisse; Sed aliquid habuisse insuper quod temporis injuria pridem sit abolitum.

Sane Philoponus in commentario ad librum primum de Anima, hoc ipsum Medicorum effatum negat ab iis absolute ita proponi, sed cum exceptione: Καὶ τῆτο καὶ ἀντίοι φασιν οἱ ἰατροὶ, ἐπίντες γὰρ ἔπειδαι ταῖς κρᾶσεσι ἔσωμαίθη τὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις, προστεθείκασιν, χωρὶς τῶν καλῶν φιλοσοφίαν διατριβῶν. ὥστε εἰ δύνανται αἱ καλῶν φιλοσοφίαν διατριβαὶ μὴ ἔπειδαι ποιῆν τὴν ὁρμὴν τῆς ψυχῆς ταῖς κρᾶσεσι ἔσωμαίθη, ἔστι τι ἄρα καὶ ἐφ' ἡμῖν, καὶ οὐκ ἔξ ἀνάγκης ἔπονται. Idque ipsi quoque Medici ajunt: cum enim dicunt anima facultates corporis temperamenta insequi, addunt: si seorsim absque ulla philosophica exercitatione spectentur, quamobrem si hujusmodi studia atque exercitationes ex philosophia prescripto suscepta id prestare possunt, ut anima appetitus corporis temperamentis non obsequantur, certe est aliquid in nostra potestate,

neque necessario sequuntur. Ex his: nisi fallor ejus libelli titulum fuisse, ὅτι τὰ τῆ ψυχῆς ἤδη ἐπέλει τῆ τῆ σώματι ὁ κρέσσει, χωρὶς τῶν κατὰ φιλοσοφίαν διατριβῶν.

Quod autem ea mens Galeni fuerit, præter allata argumenta, insuper ex Platonis verbis, quæ sunt in *Timæo*, ibidem ab ipsomet Galeno citatis, intelligi potest: Ταύτη καὶ οἱ πάντες οἱ κακοὶ, διὰ δύο ἀκουσιώτατα γιγνόμεθα, ὧν οἰτιαλέον μὲν τῆς φυτεύουσας αἰεὶ τῶν φθνευομένων μᾶλλον, καὶ τῆς τρέφοντος τῶν τρεφομένων. i. Hoc modo omnes, quicunque improbi, ob duo maxime involuntaria, improbi efficiuntur, quorum semper accusandi magis, qui procreant, quam qui procreantur, qui item educant, iis qui educantur. subdit vero mox: Προθυμητέον μὲν ὅτι τις δύναται, καὶ διὰ τροφῆς, καὶ δι' ὀπιτηδευμάτων μαθημάτων τε, φυγεῖν μὲν κακίαν, τὸυναλλίον δὲ ἐλεῖν. i. Conandum est pro viribus beneficio rectæ educationis, studiorumque & disciplinarum, malitiam effugere, contrarium sequi. Atque his locis Plato quidem non obscure indicat sibi videri, non adeo invictam esse ad mores inolefcendos temperamenti corporis potestatem, quin recta educatione & præceptis sapientiæ omnino vincatur, vel certe in melius proficiat.

Quorsum igitur Galenus loca hæc Platonis in eo libello adducit, nisi ut significet sese cum Platone suo sentire, in eo quod ipse dicit animi mores sequi temperamentum corporis, animamque ipsam δεσπόζειν καὶ δουλεύειν τῆ σώματι, nempe cum neque idoneam initio nacta est educationem, neque vim suam disciplinis & philosophiæ institutis confirmavit, quibus præsidiiis destituta, quo corporis affectio in mellit, eo sequi cogitur. Tunc enim profecto, quod ait Galenus, fit, ut non aliter cupiditatum motibus trahatur, ac si prorsus corporis mancipium esset. Postremo ut dixi, nisi hoc modo rem componamus, non video, ut Galenus substare possit, quo minus tali proposito philosophiam funditus sustulisse hoc ipso convincatur. cum tamen
longe

longe ab se abesse id propositum, minimeque id ex illa disputatione effici ibidem expresse admoneat his verbis: Οὐκ οὐν ἀναίρετικός ὁ δὲ ὁ λόγος ἐστὶ, ἥ ἐκ φιλοσοφίας καλῶν. i. Non itaque hæc disputatio philosophiæ decora aufert. videant studiosi & conferant librum ejusdem Galeni de dignotione ac curatione propriorum cujusque in anima pravorum affectuum. Est autem perquam verisimile, cum Galenus non nisi cum hac exceptione animæ dominari corporis temperamentum senserit, neque omisisse quin in ejus libri inscriptione verba hanc exceptionem indicantia poneret.

CAPUT IV.

Locus Aristotelis a Philopono aliter lectus acceptusque, quam exstat in libris excusis.

Videtur Philoponus aliter legisse locum quendam Aristotelis in secundo de Anima, atque exstat nostris libris; hunc quidem in textu 52. his verbis conceptum habemus: Ἐχει δὲ ἀπορίαν, διὰ τὴν ὅτι τῶν αἰσθήσεων αἰσίων γίνεσθαι αἰσθησίς, καὶ διὰ τὴν ἄνευ τῶν ἔξω, οὐ ποιοῦσιν αἰσθησίς, ἐνόντι πῦρὸς καὶ γῆς ἐ τῶν ἄλλων στοιχείων, ὧν ἐστὶν ἡ αἰσθησίς, κατ' αἰσία, ἢ τὰ συμβεβηκότα τούτοις. i. Habet autem dubitationem, quæ obrem sensuum ipsorum non fiat sensus, & quare sine iis, quæ sunt extra, non faciunt sensum, cum intus ignis existat, & terra & aliis elementis quorum est sensus per se, aut secundum ea quæ accidunt. Est autem juxta Simplicium duplex dubitatio: una quidem, cur non se sensus ipse percipiat in se reflexus, cum sit vitalis & cognoscens animæ potestas: altera dubitatio: esto sensus non nisi corpora percipiat; cur tamen exteriora tantum, neque absque iis, quæ sunt foris: agit